

Slovenski dom

Štev. 239

V Ljubljani, petek 18. oktobra 1940

Leto V

Tekma za turško zavezništvo

Obisk voditelja nemške vojske v Romuniji pri turškem poslaniku v Bukarešti. Posveti angleških poslanikov iz Bolgarije in Turčije s turškim zunanjim ministrom

Bukarešta, 18. oktobra. o. Reuter poroča: Voditelj nemškega vojaškega odposlanstva v Romuniji, generala Heinsen in Speide, sta včeraj uradno obiskala turškega poslanika v Bukarešti. Ta obisk je vzbudil v romunski prestolnici veliko pozornost, ker sta nemška generala od vseh tujih diplomatov, ki so bili v Bukarešti, naj bolj znani. Ta nemška pozornost do Turčije naj bi dokazovala veliko nemško zanimanje in naklonjenost do Turčije.

Bukareški časopisi prinašajo več člankov, v katerih se bavijo s položajem v Turčiji. Turčiji svetujejo, naj se čimprej jasno opredeli in pove svoje pravo mnenje o sedanjem položaju. Iz člankov v romunskem tisku je jasno razvidna težnja, da bi Turčiji dopovedali, naj spremeni zunanje-politično smer. Romunski časopisi poudarjajo, da bi bilo to v sedanjem trenutku za Turčijo najkoristnejše. List »Actiuma« med drugim poudarja, da je zelo žudno, da se Turčija kljub težavnemu vo-

jaškemu in političnemu položaju, v katerem je danes Velika Britanija, še vedno ni odločila.

Sofija, 18. oktobra. o. UP poroča: Turški zunanji minister Saradžoglu je dopotoval iz Ankare v Carigrad, kjer bo imel posvetovanje z angleškim poslanikom iz Sofije Rendellom in z angleškim poslanikom iz Ankare Knaech Bullom-Hugesenom. Čeprav v turških krogih izjavljajo, da spadajo ta posvetovanja med navadno izmenjavanje misli, jih je vendar treba spravljati v zvezo z zadnjimi dogodki v Romuniji ter s stališčem Anglije in Turčije do nemških načrtov na Balkanu.

Bolgarska politična javnost z veliko pozornostjo spremlja potovanje angleškega poslanika na bolgarskem dvoru Rendella v Carigrad, kjer se je sešel z angl. veleposlanikom v Turčiji. Posebno važnost politični krogi pripisujejo okoliščinam, da je bil britanski poslanik tik pred odhodom v Carigrad sprejet pri kralju Borisu, kateremu je po-

zanesljivih obvestil izročil posebno pismo britanske vlade. Namen tega obiska ter pisma, ki ga je izročil kralju, je bil, da bi britanska vlada izvedela stališče bolgarskega kralja do bivanja nemških čet v Romuniji. O odgovoru kralja Borisa Angliji še ni nič znanega.

V Sofiji so prepričani, da bo poslanik Rendell poročal angleškemu veleposlaniku v Ankari tudi o uspehu svojega posveta s kraljem Borisom. Ob potovanju poslanika Rendella v Carigrad razpravljajo tudi o svoječasni njegovi poti v Bukarešto. V vsakem primeru smatrajo sestanek med angleškima diplomatoma za izredno važen.

Ankara, 18. oktobra. o. Snoči je ankarski radio objavil vesti, da se bosta Grčija in Turčija branili slehernega napada, pa naj pride od katerekoli strani. Grčija in Turčija hočeta ostati popolnoma neodvisni in bosta znali braniti svojo svobodo.

Vesti 18. oktobra

Po nemškem uradnem poročilu so Angleži v tednu od 6. do 12. oktobra izgubili 105, Nemci pa 32 letal, Angleži 143 letalcev, Nemci pa 61. Včerajšnje angleške navedbe o letalskih izgubah imenuje to poročilo propagandno izmišljotino.

Turški poslanik v Moskvi, ki se je pred nekaj dnevi vrnil na svoje službeno mesto, je bil včeraj sprejet pri sovjetskem zunanjem ministru Molotovu.

Predsednik Združenih držav Roosevelt bo do volitev imel še štiri velike govore in sicer v New Yorku, Washingtonu, Clevelandu in Philadelphiji. Na večer pred volitvami pa bo govoril po radiu iz Bele hiše v Washingtonu.

Nemška narodnostna skupina v Romuniji zavrača poročila madžarskih listov o tem, da je nemško prebivalstvo v romunskem Banatu protestiralo proti temu, da je Romunija brez boja izročila Madžarski Erdeljsko in da so Nemci v tej zvezi protestirali celo proti Nemčiji in Italiji.

V Romuniji so aretirali bivšega poljskega zunanjega ministra Becka in vodilne osebnosti iz bivšega poljskega političnega vodstva. Vsi bodo izročeni nemškim oblastem, poroča londonski radio.

Nemške bombe so na angleškem kraljevem gradu Buckinghamu v Londonu povzročile za 120 tisoč funtov šterlingov škode. (84 milijonov dinarjev).

Bolgarska komunistična stranka je zadnje čase začela s hudo propagando proti sedanjim bolgarskim zunanji politiki in proti nemškemu vplivu. Komunisti zahtevajo takojšen izgon vseh nemških državljanzov iz Bolgarije ter sklenitev vojaške in obrambne zveze s Sovjeti.

Vojno Angliji je napovedala tudi republika San Marino, samostojna država na obronkih italijan. Apenninov. Vojska, ki jo bo dala na razpolago Italiji, šteje 950 vojakov in 39 častnikov. San Marino je še vedno uradno v vojnem stanju z Nemčijo, ker je leta 1915 Nemčiji vojno napovedal, ni pa uradno sklenil z njo miru, ker so pri mirovnih pogajanjih nanj pozabili.

Pri angleških letalskih napadih na Nemčijo je izginil tudi sin znanega petrolejskega milijarderja Deterdinga, lastnika velikih petrolejskih vrelcev na Bližnjem Vzhodu in Perziji. Deterdingov sin je bil letalski poročnik.

V španski vladi je prišlo do nekaterih sprememb. Med njimi je najvažnejša ta, da je bil za zunanjega ministra imenovan dosedanj notranji minister ter svak generala Franca, Serrano Suner, ki je znan po svojih dobrih zvezah z Nemčijo in Italijo.

Poročila o letalskih izgubah

Včerajšnje nemško uradno poročilo:

6 angleških letal zbitih,
2 nemški pogrešani.

Današnje angleško uradno poročilo:

4 nemška letala zbita,
3 angleška izgubljena.

Z zadnjim govorom maršala Petaina se bavi tudi »Popolo d'Italia« in pravi, da Nemčija in Italija ne bosta sprejeli maršalovega mnenja, naj bi zmanjšali svoje zahteve do Francije ta bi se pa potem preuredila v avtoritarno državo in njuno zavezništvo. List pravi, da bo Francija najprej morala plačati isto, kar mora kot premagana država plačati, potem pa naj se preureja kakor hoče.

Italijansko ministrstvo za ljudsko kulturo je izdalo knjigo o tem, kako se je godilo Italijanom v francoskih koncentracijskih taboriščih po napovedi vojne. Uvod v knjigi pravi, da vsi ti dogodki zahtevajo maščevanje, toda Italijani hočejo več kakor maščevanje: da se Italiji priključijo vse tiste francoske pokrajine, ki ji pripadajo. Nihče ne sme za Francijo tedaj, ko bo prišla ura za to, prositi milosti, zakaj »v takem primeru zatrepeti trdi roka kirurga«.

Romunska vlada je s posebnim sklepom odpravila ministrstvo za letalstvo, mornarico in oboroževanje zaradi preosnove svoje vojske.

200.000 otrok iz nemških velikih mest, zlasti iz Berlina in Hamburga, naj bi v kratkem prišlo na Madžarsko in v romunski Banat, poročajo Angleži. Nemške oblasti ta poročila zanikajo in pravijo, da je bilo res dano naročilo, naj se otroci iz Berlina, Hamburga in drugih nemških izpostavljenih mest preselijo, pa ne v tujino. Tudi ni razlog za preselitev v tem, da bili angleški letalski napadi tako zelo hudi, marveč v tem, da pogosti nočni alarmi in zaradi tega prekratko spanje škodujejo zdravju otrok.

125.000 nabornih uradov je predvčerajšnjim popisalo 16 milijonov moških v Združenih državah, ki spadajo pod določila o obvezni vojaški dolžnosti.

Bombe so poškodovale razne naprave in 45 stanovanjskih hiš. Razrušile so tudi devet čolnov in pristanišč. Človeških žrtev niso povzročile. Sovražnik je vrzel nekaj bomb tudi na Derno.

Kairo, 18. oktobra. Reuter. Angleška letala v Afriki so bombardirala dvakrat Tobruk. Neka bomba je povzročila večji požar v bližini pomorskega oporišča, druga je zadela vojaško stavbo, ona pa je padla na neko od treh ladij, ki so bile vsidrane v pristanišču. Ostala letala so napadla Bardio in Gora, kjer so povzročila dva velika požara. Vas letala so se s teh poletov srečno vrnila.

Italijanska letala so napadla angleško postojanko 40 milj vzhodno od Marse Matruha. Druga letala so napadla Aleksandrijo, ni jim pa uspelo zaradi silnega protiletalskega ognja povrniti kaj škode.

Pogajanja angleškega vojnega ministra v Egiptu

Kairo, 18. okt. o. Včeraj je imel angleški vojni minister Eden daljši razgovor z angleškim vrhovnim poveljnikom britanske vojske v Egiptu Wawelom zaradi nadaljnje obrambe Egipta, Sudana in Palestine. Posvetovanja se še nadaljujejo. Včeraj je bil Eden sprejet tudi pri egiptškem ministrskem predsedniku, s katerim se je dalj časa zadržal v razgovoru in pri kralju Faruku. Zdi se, da je glavna naloga Edenovega obiska, pridobiti Egipt za vstop v vojno ob strani Anglije.

Angleška in ameriška pomoč za Ktaisko

London, 18. okt. o. O polnoči je bila odprta cesta, ki veže Birmo z Čungkingom. Sedem minut po polnoči so že odpeljali 200 voz petroleja za Čungkingovo vlado. Vrednost tega tovora je znašala nad četrt milijona funtov šterlingov (100 milijonov dinarjev). Prvi prevoz je prispel v mesto Kunding, od koder bo odšel proti Čungkingu, kjer je glavni stan generala Čungkajseka. Transport je bil dobro zavarovan. Japonskih letal ni bilo, dasi so Japonci napovedovali, da bodo, ko bo pot odprta, pričeli z letalsimi napadi na prevoze. Na angleški strani čaka nad 100.000 ton vojaškega materiala za Kitajsko.

Ameriške ladje so prispеле v Rangun, kjer izkrcavajo novo blago, ki ga bodo poslali na Kitajsko.

Letalska vojna proti Angliji se nadaljuje

Berlin, 18. oktobra. DNB. Vrhovno poveljstvo nemške vojske poroča:

Kljub slabemu vremenu je nemško vojno letalstvo še nadalje napadalo London in druge cilje na srednjem in južnem Angleškem. Poseben uspeh smo dosegli pri bombardiranju nekega letališča južno od Liverpoola. Pri napadu na neko tovarno vojnega materiala na srednjem Angleškem se nam je posrečilo zažgati z bombami težkega kalibra več je delavnic in drugih poslopij. Ko je legel mrak, so se napadi na London še bolj razširili. Vse do jutra smo metali bombe vseh kalibrov na cilje, važne za vojaškega stališča, na obeh bregovih Temze. Razen tega smo napadli mesta v srednji in južni Angliji, med drugimi tudi Liverpool in Birmingham. Naša letala so položila mine na mnogih mestih okoli britanske obale. Pri zahodnem vzhodu v Rokavski preliv je naše obrežno topništvo spet prisililo sovražne vojne ladje, da so se vrnile. Neka nemška podmornica je potopila tri oborožene trgovinske ladje (skupaj 21.000 ton), ki so plule v konvoju. V noči s 16. na 17. oktober so britanska letala priletela nad nemško ozemlje in metala bombe, ki pa niso povzročile nobene vojaške škode, ampak padale izključno na stanovanjska poslopja. Tako so bombe v Kielu poškodovale več hiš. Zbili smo tri sovražna letala. Dve naši letali pogrešamo.

London, 18. oktobra. o. Letalsko ministrstvo poroča: Nemška letala so snoči v glavnem napadala London, bombardirala pa so tudi druge kraje v srednji Angliji, ob Merseyju in pokrajine v južni in severni Angliji. Škoda ni bila velika, ter tudi smrtnih žrtev ni bilo mnogo. Bilo je porušeni več hiš in poškodovanih nekaj tovarn.

Sovražnik je včeraj izvedel več napadov na jugovzhodni del Anglije, večinoma z lovskimi letali, ki so letela zelo visoko. Naši lovci so jih v velikih

oddelkih napadli. Majhnemu številu sovražnikovih letal se je posrečilo prileteti do Londona. Na London je bilo vrženih le malo bomb. Gmotna škoda ni velika. Sovražnikova letala so bombardirala tudi obrežna mesta v grofiji Kent in nekatera mesta v južni Angliji. Škoda ni velika.

Razporejanje nemške vojske po Romuniji

V šestih mesecih naj bi Romunija imela armado 700 tisoč mož

Bukarešta, 18. okt. m. V Romunijo je prispele že znatno število nemških častnikov, podčastnikov, pomožnega osebja ter inštruktorjev s potrebnim orožjem, ki ga razporejajo po vojašnicah. V področje petrolejskih vrelcev ter mesta Djurdjevo, Oršava in Oltenia so prispele tudi oddelki za organizacijo obrambe pred letalskimi napadi. Povsod razpostavljajo žaromete in protiletalske to-

Pogajanja za novo mednarodno donavsko komisijo

Berlin, 18. oktobra. m. Z ozirom na še vedno odprto vprašanje o novi evropski donavski komisiji, ki so se pogajanja za njeno ureditev ustavila, ko so Sovjeti tudi zahtevali udeležbo v njej, so včeraj na pristojnem mestu v Berlinu zatrdjali, da glede sestave nove komisije še ni bil sprejet noben nov sklep ter da tudi še ni dosežena podlaga za medsebojno sodelovanje med prizadetimi državami. Toda poudarjajo, da se izmenjajo misli med diplomati. Zato je verjetno, da bo tudi to vprašanje prav v kratkem rešeno.

Kukshafen. Drugi oddelki naših bombnikov so osredotočili svoje bombardiranje na tovarno umetnega bencina v Leuni. Razen tega so bile bombardirane tovarne streliva in električne centrale na Saškem, kjer so naši letalci dosegli direktne zadetke. Pet angleških letal se ni vrnilo domov.

Sporočilo nemškega konzulata

Nemški konzulat v Ljubljani poziva vse nemške državljane, kakor tudi državljane Protektorata Češke in Moravske, da takoj prijavijo konzulatu svoje na ozemlju sovražnih držav ležeče premoženje. Tozadevni prijavni obrazci se dobijo pri konzulatu.

Vojna v Afriki

Nekje v Italiji, 18. oktobra. o. Včerajšnje italijansko uradno poročilo pravi med drugim:

V severni Afriki so se vneli boji med patrolami. Vsi boji so se končali v našo korist. Naša letala so bombardirala sovražnikova letalska oporišča v Kasabi in Dabi ter sovražnikove obrambne postojanke v pokrajini Matenabgu in Marsa Matruh. Kljub srditemu ognju sovražnikovega protiletalskega topništva smo dosegli odlične uspehe. Vsa naša letala so se vrnila.

Sovražnikovo letalstvo je srdito bombardiralo z rušilnimi in zažigalnimi bombami mesto Tobruk.

Običajni napadi angleških bombnikov na Nemčijo in zasedene kraje

London, 18. oktobra. o. Snoči so angleška letala posebno močno bombardirala južno-vzhodni del obale v Franciji, kjer imajo Nemci svoje mornariške postojanke. Povzročila so več požarov. Med vsemi mesti je bil najbolj prizadet Brest. Bombardirali pa so tudi druga mesta v zasedenem ozemlju, kakor tudi mesta v Nemčiji.

Letalsko ministrstvo poroča: Navzlic zelo slabemu vremenu so britanska letala predinočnim izvedla operacije proti sovražnikovim pomorskim pristaniščem in oporiščem. Precej težkih bomb je bilo vrženih zlasti na naprave v Kielu, kjer so izbruhnili veliki požari. Uspešno so bili napadeni Bremen, Hamburg in

Mestna občina ima še dosti krompirja

Ko bodo pošle te zaloge, bo občina kupila krompir na Gorenjskem

Ljubljana, 18. oktobra.

O krompirju, ki ga je kupila mestna občina, smo že poročali. Pred dobrim mesecem dni je med drugim začela naglo naraščati cena tudi krompirja, tako da je bil mestni tržni urad primoran, da v zaščito mestnega prebivalstva to ceno maksimira. Toda ko je bila za ljubljanski trg dovoljena najvišja prodajna cena krompirja po 1,50 dinarja za kg, so se kmalu pokazale zle posledice tega dobronamernega ukrepa: dovoz krompirja na ljubljanski živilski trg je nenadoma prenehal in pretila je nevarnost, da ostane Ljubljana brez krompirja, ki je glavno hranilo najširših plasti mestnega prebivalstva. Da obvaruje mesto te preteče nevarnosti, je mestna občina kupila 150.000 kg krompirja in ga postavila na trg v nadrobni prodaji po 1,50 din, v večji prodaji pa po 1,40 din za kilogram. Namen te akcije mestne občine je bil dvojen, prvič, da omogoči mestu zadostno količino krompirja, drugič pa je bil v tem, da prepreči neupravičen porast cene krompirja. Ta akcija mestne občine s krompirjem je uspevala v obeh oziirih nad vse dobro. Ljubljanske gospodinjice so se krompirja naravnost razveselile in so ga pridno kupovale tako v nadrobni prodaji na trgu, kakor tudi na debelo v mestnem skladišču v bivši mlarni na Viču. Prvotno je bilo sicer slišati očitke, da ta krompir ni dober, da je tako imenovani industrijski krompir, iz katerega se prideluje škrob. Mestni tržni veterinarski urad je na te ugovore v svojem laboratoriju takoj napravil praktično preizkušnjo in dognal, da je ta krompir prav tako dober in iz-

daten, kakor gorenjski krompir in da so očitki proti njemu neupravičeni. Z ozirom na pritožbe, da se razkuha in razpade v kose, pa je ta urad ugotovil, da se ta krompir ne sme toliko kuhati v vodi, temveč predvsem v pari, pri čemer se ne razkuha in ne razpade. Tudi gospodinjice, ki prvotno niso vedele za posebnosti tega krompirja, so se zdaj nanj privdale in ker že vedo, kakšno razno zahteva ta vrsta krompirja, ga znajo zdaj pravilno kuhati in se nad njim nič ne pritožujejo. Da je ta krompir skoraj prav tako dober in izdaten kakor gorenjski, pa je predvsem dokaz v veliki količini, ki jo je mestna občina doslej že razprodala. V nadrobni prodaji na živilskem trgu so tega krompirja v približno mesecu dni pokupile ljubljanske gospodinjice že blizu 20.000 kg, dočim ga je bilo v tem času na debelo prodanega že 70.000 kg. Ko mestna občina prodala še preostalo zalogo tega krompirja, bo naročila novega, to pot najbrž gorenjskega. Saj ji je z njeno hvalevredno akcijo uspelo preprečiti ne samo to, da bi prodajalci krompirja v Ljubljani neupravičeno navijali cene, ampak tudi to, da bi kmetje, računajoč s porastom cen zadrževali krompir doma. Tako je prešla mestna občina že več prav ugodnih ponudb z Gorenjskega za nakup večjih količin krompirja in je zato ter skrbi zaradi preskrbe Ljubljane s krompirjem odveč. Kakor pri krompirju, ki ga prodaja zdaj, tako tudi pri krompirju, ki ga bo še naročila, mestna občina ne išče prav nobenega zaslužka, ker hoče, da se morejo po zmogljivih cenah oskrbeti z najpotrebnejšimi živilskimi dobrinami mestnega prebivalstva.

Ljubljana od včera do danes

Jesenska slana je prvič padla in tudi po nasadih, gredah in vrtovih v mestu. Ni bila huda in ni napravila nikake škode. Mnogi vrtarji, ki so večji strokovnjaki glede vremenskih pojavov, so že snoči hoteli pokrivati razne rože, daljše in zelenjavo, ki je občutna za slano. Tudi megla je pripomogla k temu, da ni nastopila slana. Dopoldne je bilo lepo in sončno. V prvi polovici oktobra smo bili vsi nevoljni in smo zabavljali proti dežju, druga polovica bo, tako pravijo stari vremenarji, sončna in lepa, kar bo prav ugodno za trgatve po vinogradih.

Pri nabiranju suhljadi poškodovana

Golovec je v vsej svoji grebenski daljavi in po vseh svojih odrastkih živahno torišče nabiralk suhljadi in nabiralec zlahtnega kostanja. Ta je že skoraj pobran. Po raznih gozdnih predelih je še mnogo suhljadi, ki jo revnejše žene in tudi možje pridno nabirajo, da se za zimo skušajo preskrbeti s kurivom. Nekateri nabiralke so prav strokovnjake izvežbane za nabiranje suhljadi, ki so klatenje suhih vej z dreves. Imajo navadno seboj dolge sključice, s katerimi toliko časa majejo suho vejo, da jo sklestijo. Tu in tam se primeri tudi kaka nesreča. Včeraj popoldne so bili reševalci poklicani v gozd na Golovec, kjer se je ponesrečila 41-letna žena Ivana Potočnikova iz Galjevice. Veja ji je padla na glavo. Prepeljana je bila v bolnišnico, kjer je bila deležna zdravniške pomoči.

Tiški so zleteli v svobodo

Pred dnevi sta iz ljubljanske jetnišnice pobegnili kleparski vajence Ciril Petan, 17 let star in mehaniški vajence Slavko Kerč, star 16 let. Pobegnili sta od dela. — Iz banovinskega deškega vzgajališča na Selu pri Ljubljani

Celjske novice

Celje v obrambi pred letalskimi napadi. V dneh od 22. do 25. oktobra bo v Celju dnevna vaja v obrambi pred letalskimi napadi. Oblasti so izdale stroga navodila, ki se naj jih meščani točno drže.

Razburljivo občni zbor celjskih šahistov. Celjski šahovski klub je imel snoči v hotelu »Evropa« izredni občni zbor. Zborovanje je bilo zelo živahno. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika Grašar Josip. Stari odborniki, ki so obenem tudi najboljši šahisti, so bili z veliko večino izvoljeni, a so odločili sodelovanje kot odborniki kluba. V novi odbor so prišli člani, ki so dobili le od enega do pet glasov. Za podpredsednika je bil izvoljen odvetnik dr. Mikuletič, za blaginika Pleterski, za tajnika Lečnik mlajši. Največ glasov od novih odbornikov je dobil Latnovič (13). Izvoljen iso bili novi odborniki: Fajš, Schneider, inž. Sajovic, dr. Čerin, Diel, Vozlič, Kroljič in Kocmur.

Po takšni nenadni spremembi v Celjskem šahovskem klubu precej govore po Celju, vendar občinstvu ni znano, kako je v klubu moglo priti do takšnega nerazumljivega trenja, saj je klub še pred kratkim v veliki složnosti obhajal svojo dvajsetletnico in je dobil tudi odlikovanje in s tem priznanje z najvišjega mesta.

je pred 3 dnevi pobegnil Tonček Koletnik, star 11 let. Vsi so si zaželeli zlate svobode. Ko jih bo prisilil glad in ko jih bo začelo zebsti, se bodo ti tički vrnili v svoja topla gnezda. Sedaj se klatijo po ljubljanski okolici in se preživljajo s sadjem in pečeno krompir.

Oktober ukradenih že 20 koles in 2 motorni kolesi

Čudovito podjetni so kolesarski tatovi. Mladi nepridipravi pa izbirajo boljše kolesa in kradejo najraje lepa motorna kolesa, da z njimi zdrve po širnih belih cestih tja proti jugu. V oktobru sta bili ukradeni že 2 motorni kolesi v vrednosti 11.500 din. V tem času je bilo dalje ukradenih 20 koles in 2 motorna kolesa različnejših tovarniških znamk v celotni vrednosti 18.600 din. Tatovi so kolesarje in motokliciste oskodovali za 30.100 din. »Policijski dnevnik« zanačuje zopet 3 nove tatvine koles.

Miklavčiču Josipu je bilo iz državnega učiteljskega oddelka 700 din vredno moško kolo znamke »Bramble«, črnopleskano. — Izpred gostilne Kapušin na Celovski cesti je neznan tat odpeljal Josipu Habichtu moško kolo znamke »Kompresor«, črnopleskano, vredno 500 din. Cirilu Alešu je ljubiteljsko kolo odpeljal izpred delavnice na Celovski cesti št. 41 400 din vredno, zeleno pleskano kolo.

Orožnikom se je posrečilo na Dolenjskem prijeti 2 mlada vajenca, ki sta napravila z ukradenim motornim kolesom izlet na jug. Med potjo jima je zmanjkalo bencina. Kdo sta skrila v grmovje, sama sta šla beračiti, da bi nabrala za bencin.

Pred preureditvijo kolesarskega športa

10. novembra bo v Belgradu ustanovljena Vrhovna kolesarska zveza kraljevine Jugoslavije

Belgrad, 18. oktobra. V Belgradu bo 10. novembra ustanovljen občni zbor Vrhovne kolesarske zveze. Do ustanovitve te zveze je prišlo takole:

Pred kolesarsko tekmo po severni Srbiji so se sestali zastopniki slovenske in srbske kolesarske zveze in razpravljali o vprašanju ustanovitve Vrhovne kolesarske zveze kraljevine Jugoslavije. Na sestanku so ugotovili, da se občni zbor, ki je bil prekinjen 9. maja v Zagrebu, ni zakonito nadaljeval in da je treba sklicati nov ustanovni občni zbor v Belgradu. Na sestanku je bilo sprejeto naslednje poročilo:

Skupna konferenca, ki so se je udeležili zastopniki slovenske in srbske kolesarske zveze, in sicer pooblaščenici zastopniki Ivan Otrin, tajnik slovenske kolesarske zveze, Stanko Pleško, tehnični referent iste zveze, zatem Maks Ames, predsednik srbske kolesarske zveze, Branko Subotić, Govedarič, tehnični referent iste zveze, Krsta Antonović, predsednik sodniškega zbora srbske kolesarske zveze, predsednik nadzornega odbora Bugarški ter zastopnik sarajevske Slavije Šareniti, so se po razpravi o ustanovitvi Vrhovne kolesarske zveze kraljevine Jugoslavije sporazumeli:

1. Da sprejmemo zamišljena pravila Vrhovne kolesarske zveze, o katerih so razpravljali na usta-

Suša sredi jesenskega deževja...

Ljubljana, 18. oktobra.

Pa še kakšna! Taka, kakor v grlu vinskega brata, ki že dva dni ni pokusil okrepčila in misli, da se je ves svet posušil. V sredo je bil zopet dan, velik praznik za avtomobiliste, še večji kakor praznik njihovega zaščitnika sv. Kristofa. »Po dolgih treh tednih zopet enkrat«, je vzdihnil neki avtomobilist, kakor mlad razburljenec, ki že tri tedne ni videl svojega ideala.

Dolga vrsta avtomobilov je stala pred bencinsko črpalko pred slavnim »Figovcem« in čakala, da si bo napojila željna grla. Pa recite, če ni to ironija. Tukaj sejn avtomobili, tam pa stara gostilna, kjer so si že naši pradedje gasili žejo, ko se jim še sanjalo ni o gasilskih društvih. Drugi pa so prišli k njej s posodami, kajti marsikdo ni imel niti toliko bencina, da bi pripeljal svoj avto in ga napolnil. Če bi prišel mimo Matavej Matija, bi potem radovednim vašanom doma pripovedoval takole: »Na tistem trgu, kjer morajo ljudje in avtomobili letati kakor pokaže policaj, je stala vrsta ljudi in mislim, da so se pripravljali na neki ogenj. V rokah pa niso imeli pripravljenih škaflov, kakor pri nas, ampak plehnate posode, ob katere se še lahko vreže.« No, pa ni bilo tako hudo. Čakati pa je bilo treba, ker jih je bilo preveč. »Kakšen red pa je to!«, se je jezil nekdo. »Vsak naj vzame zase. Eden dobi sto litrov, drugi pa deset.« »Kakor ima kdo karte«, je odgovarjal točaj in se z vso vmeno zaganjal v črpalke in izcejal iz nje dragoceno tekočino. Neki motorist z dežele je držal v rokah majhno škropilnico in nalival v motor. V škropilnici je bilo cel liter bencina in srečni lastnik ga je zelo previdno nataknil. Toda predmalo je bilo konec tega sladkega užitka. »No, domov se bom že pripeljal«, je zamomljal v brado, stlačil škropilnico v nahrbtnik in pogljal motor. Res ganljiv prizor, kakor tisti v ilustraciji Gregorčičev pesnitvi »Mavrica«, ki začne z »Mavrica pisana božji prestol, angelci hodijo gor in pa dol.«

»Mi smo prvi«, se je naveličal avtoizvošček. »Ne moremo čakati. Sedaj imam vožnjo in moram takoj odpeljati.« »Seveda«, se je oglašil drugi. »Pa še samj davke plačujete. No, ta beseda je pa tako huda, da je prvemu kar sapo vzela. Vmes je prišel tudi stražnik pogledat, če gre vse po vrsti. Kajti nekateri so bili kaj nestrpni in so venomer rinili naprej po pravilu: če bom siten, se me bodo prej odkrižali.

Ker bencina že dolgo ni bilo, so imeli seveda precej kart in vsak ga je vzel, kolikor mu ga je

Strožje kazni za junake noža

„Zlata mladina“ in sodišče - Naravoslovni inštitut

Ljubljana, 18. oktobra.

»Potrebno je pretepaška dejanja strožje pobijati in strožje kaznovati junake noža, ki za vsako malenkost potegnejo iz žepa nož in dostikrat povzročijo hude nesreče«, tako je končal senatni predsednik s. o. s. g. Ivan Brelih sodbo, ki jo je izrekel Albertu Florjancu, 21letnemu tovarniškemu delavcu iz Šenčurja pri Kranju, ki je bil obtožen zločina hude telesne poškodbe.

Bilo je 3. septembra letos proti večeru, ko je prišlo do prepira med fanti zaradi dekle. Obtoženec Albert Florjanc je napadel z nožem Ivana Janca in ga močno urezal v kazalec desne roke. Prvotno zdravniško mnenje je bilo tako, da je bila poškodba označena za hudo in da bo kazalec desne roke, ki je važen organ, trajno pokvarjen in pri gotovem delu delno neuporaben.

Obtoženec je dejanje in krivdo zanikal in jo zvrčal na druge. Kot priča zaslišani Ivan Janc je

šlo. Drugim se je krčilo srce, kajti bati se je bilo, da bo te zlate kapljice zmanjkalo in da bo potem treba zopet čakati. »Ah, kaj«, se je tolažil tretji. »Čez dva dni pa ga bomo zopet dobili.«

Prišel je mimo tudi čevljarček, se ustavil in gledal to drenjanje. »Kaj pa gledaš, fant, in delaš drenj?« »Ah, nič. Veste, vesel sem, da nimam avtomobila.« Zasmejala so se mu, ker fant je dobro povedal.

Počasi se je vrsta krčila in proti koncu pol dneva ni bilo nobenega več in ga ne bo, dokler zopet ne bo prišel tisti blagoslovljeni dan.

Mlečni izdelki na trgu

Ljubljana, 18. oktobra.

Današnji trg je bil kot običajno ob petkih zelo dobro založen z mlečnimi izdelki. Gospodinjice kupujejo v današnjih časih mlečne izdelke zaradi posta in tudi zaradi predpisov o brezmesnih dneh.

Če se ozremo nekoliko na gibanje cen mlečnih proizvodov v zadnjem času, opazimo, da ima mleko že dalj časa isto ceno in velja liter od 2 do 2,50 din. Podražilo se je pa surovo maslo, ki je še pred 14 dnevi veljalo od 28—32 din. Danes je veljal kilogram surovega masla od 32—34 din. Tudi čajno maslo se je v zadnjih dnevih občutno podražilo. Še okoli 1. oktobra je veljal kilogram čajnega masla 36—44 din, dočim velja sedaj že 42 do 48 din. Občutno se je podražilo tudi kuhano maslo. Pred 14 dnevi je veljal kilogram kuhanega masla še od 38—40 din, sedaj ga pa morajo gospodinjice kupovati že po 40—48 din.

Cene sira se niso bistveno spremenile v zadnjih 14 dnevih. Tako stane bohinjski sir 28 do 34 din, kilogram sira polemontaleca pa 34 din. Polemontalec je veljal pred 14 dnevi 28 din. Prvovrstni sir trapist ni spremenil prejšnje cene. Enako se tudi drugovrstni sir trapist ni spremenil in stane 28 do 32 din. Na trgu je najdražji sir italijanski parmezan, ki velja kilogram 90 din. Domači parmezan je cenejši, vendar nima po mnenju poznavalcev sira takega okusa, kot ga ima inozemski sir te vrste.

Sirček je obdržal svojo ceno in velja kilogram še vedno 8 din. Enako prodajajo prodajalke smetano po mericah še vedno po prejšnji ceni.

kratko povedal, kako je prišlo do prepira in kako ga je obtoženec brez povoda napadel. Sodni zdravnik — izvedenec je pregledal Jančev poškodovani kazalec in izjavil, da gre le za lahko telesno poškodbo in da ga pokvarjeni kazalec ne ovira pri delu.

Senat je osvojil mnenje sodnega zdravnika — izvedenca ter obsodil obtoženca Florjancu le zaradi prestopka lahke telesne poškodbe na 3 mesece strogega zapor, nepogojno. Predsednik malega senata g. Brelih je še pristavil, da naj bo obtoženec vesel, da se je še nekoliko poceni izmazal. Njegovo dejanje je že skoraj mejilo na zločin. Ivanu Jancu ima za poškodovani kazalec plačati 1000 dinarjev.

Prav nedostojno se navadno pred kazenskimi sodniki vedejo takozvani »inteligentni« odnosno takimenovana »zlata mladina« bele Ljubljane. Pred kazenskim sodnikom-poeincem na okrožnem sodišču je bila nedavno daljša razprava zaradi neke avtomobilske nesreče. Na zatožni klopi je prišel čeden mladenič, eleganten na zunaj in lepo počesan. Najbolj otesan hribovec nastopa pred sodnikom dostojneje in resneje, kakor pa je to storil ta »zlata mladina«. Na zatožni klopi je nerodno sedel, oziral se je okrog, gledal nazaj na uro in kazal sodniku hrbet. Videti je bilo, da ga prav nič ne zanima razprava, da se sila dolgočasi. Taki mladinci bi svetlovali, naj se zaveda, da se nahaja na sodišču, ne pa v nočnem baru.

Zemljiškoknjižni urad okrajnega sodišča sedaj ta mesec ni tako bombardiran s kupnimi pogodbami, kakor prejšnje mesece. Razlog je v tem, da je uvedena sedaj posebna kontrola kupnih pogodb. Predlogi za prenos lastninske pravice so zato postali redkejši. Do 16. t. m. je bilo zaznamovanih v oktobru 47 kupnih pogodb za kupno vrednost 2.848.615 din. Največja kupnina je znašala 1.130.000 dinarjev.

Ljubljanska univerza je že poleti kupila velik zemljiški kompleks ob Gradaščici nasproti kolesarskega kopališča in ob Lepem potu, ki je bil last vrtnarja Šimenca Ivana. Tu bo uredil naravoslovni inštitut svoj vrt in opazovalnico. Zemljišče je bilo prodano za 1.000.000 din, ves vrtnarski inventar z gredicami, rastlinjakom, toplimi lokami pa za 130.000 din. Botanični vrt je za inštitut postal premajhen. Kupljeno zemljišče pa se iz kreditov, ki so bili letos v proračunu dovoljeni, že deloma začeli preurejevati za naravoslovne namene.

je njegov brat pogledal in mu pokimal, kakor da ga je hotel opogumiti, je rekel: — Popolnoma siguren sem, da se mi ne bo nič hudega pripetilo. Pustite mi samo enega človeka, ki bo namesto Kellija stal na stopnicah in se posluževal telefona v celici, v kateri je bil prej Kelly. — Za vraga, za res mi ne preti nobena nevarnost. Od kod bi tudi mogla priti? V tem nadstropju ni nobenega smrtonosnega orožja razen mojega.

Očividno je to obnašanje zahtevalo od njega veliki napor, zato si je Roger obrazil s svilenim robčkom svoje čelo in nadaljeval:

— Če vaš človek vsakega, ki pride k meni, natančno preišče, potem sem popolnoma miren in zadovoljen.

Kapetan Catleen je utihnil. Vsa ta ne navadna izprememba razpoloženja ga je malo vznemirila. On ni verjel v iskrenost Rogera Buntona in se je vprašal, so li njega z duševnim ali telesnim pritiskom prisilili, da je tako govoril. Catleen je neopazno pogledal dvojico ljudi, ki sta bila z Rogerom v sobi. Na obrazu dr. Losa se je videlo samo njegovo smehljajanje, katerega je vedno kazal. John Buntone je na videz zgledal popolnoma ravnodušen.

— Ne vem, kaj naj rečem na ta vaš ukaz—, je odgovoril Catleen in skomignil z ramami. — Preden pa grem od tod, moram še enkrat napraviti točno preiskavo prostorov, ki se nahajajo tu gori. Imate vi kaj proti? —

Van Vyke Mason

Pajk z Zlate ceste

»Mac Nalty, ali vidite one stopnice? Tja se boste postavili! Nikogar ne smete pustiti po stopnicah navzgor prej, dokler ga niste natančno preiskali in mu vzeli predmetov, ki bi mogli služiti kot morilno orožje. Pri tem pa morate biti zelo vljudni.«

Nato se je obrnil k vsem štirim:

»Danes imate priložko, da pokažete kaj znate. To je namreč zelo čudna hiša. Treba bo mnogo znanja in spretnosti, da se bodo odkrile vse njene tajnosti. Connors,« se je obrnil k tretjemu, »Vi boste ostali tukaj, v pritličju. Poglejte najprej, če je za hišno osebo kak skrit vhod. Če je, pazite, da tam nihče ne vetopi. Če se bo kaj pripetilo, ali če Vam je potreben moj nasvet, me pokličite! Vi, Groney, ostanite pri mrtvecu in pazite, da se mu kaj ne pripetijo.«

Inspektor Catleen se je obrnil in prijateljsko pokimal gđc. Dabrey. Ona se je nasmehnila, vendar je ostal njen obraz še vedno zaskrbljen.

»Zelo lepa deklica,« je zaupno rekel Groney naredniku Mac Naltiju.

»Hm...« je zagodrnjal oni, »prav zato moramo nanjo zelo paziti. Take lepe damice imajo čisto na veeti velike zločine.«

ČETIRTO POGLAVJE.

Ko je prišel Catleen v gornje nadstropje, je našel Rogera v največji razburjenosti. Njegovo lice je bilo blede zaradi nenadnega strela, s katerim se je končalo življenje zvestega Kellija. Sedel je v velikem naslonjaču poleg peči, v kateri so gorela drva. Nad kaminom je Catleen zapazil zanimiv okras. Nekake japonske trojeje — smejni oklepi in nekoliko lokov je bilo obešenih na zidu. A poleg teh lokov ni bilo niti mečev, niti puščic.

Na obeh straneh Rogera Buntona sta sedela kot nekaka tekmeča dr. Los in John Buntone. Zdravnik se je prav tedaj obrnil z nasmehom k svojemu bolniku in hotel z lahkim gibom svojih rok poudariti važnost svojih besed. Nasprotno pa

je John Buntone leno sedel na svojem stolu in s svojim ostrim pogledom natančno opazoval, kaj se dogaja okoli njega. V njegovem vedenju je bilo nekaj živalskega, je pomislil Catleen.

Ko je Roger Buntone zaslišal korake policijskega inspektorja, je skočil s svojega mesta in se ves trepetajoč obrnil proti oni strani, odkoder so se začeli koraki. Njegov pogled je bil top in očividno je bil v veliki živčni krizi.

— Kdo je to? — Glas se mu je tresel.

— A, vi ste, gospod inspektor!

Ko je zagledal kapetana, je takoj izginil z njegovega obraza izraz preganjane zveri.

— Torej, kaj je bilo s Kellijem? Pomagajte mi gospod inspektor! Ja — — — a — — — az bom obupal. Ne vem, kako bom živel brez njega — — — Ali je res to samomor, kakor mi je pripovedoval moj brat?

— Tega vam še ne morem povedati, toda verjetno je, da je to samomor. To se bo moglo reči šele po natančni zdravniški preiskavi. Mislim, da bo policijski zdravnik kmalu tu.

Kakor je Roger Buntone nenadoma skočil s svojega mesta, tako se je sedaj brez moči zrušil zopet v naslonjač.

— Kaj mislite sedaj napraviti, g. inspektor? — ga je vprašal John Buntone, a v njegovih blelih potezah je bilo videti neko nervozno drgetanje.

— Sedaj še ne morem ničesar napraviti. Pred vrata in v pritličju sem posta-

vil straže, tako da noben tujec ne more priti v hišo. Poleg tega sem postavil na ono mesto, kjer je bil prej Kelly, enega izmed svojih najboljših mož.

V tem trenutku se je pripetilo nekaj, kar je za kapetana Catleena predstavljalo največje iznenadenje v njegovem življenju. Ko je Roger Buntone slišal o inspektorjevi odredbi, se je njegov obraz popolnoma izpremenil. Brez kakega posebnega razloga se je izpremenilo tudi vse njegovo obnašanje. Naenkrat je izginil z njegovega obraza izraz muke in strahu. Kakor pacient, ki je po kratkem napadu blaznosti ozdravel, se je v naslonjaču vzravnal in rekel z mirnim, popolnoma izpremenjenim glasom:

— Oprostite, g. inspektor, ker sem se malo prej tako čudno obnašal. Sedaj se sam zavedam, da sem prej govoril različne neumnosti. Vi mirno lahko pošljete svoje ljudi domov.

— Seveda, prav imaš — je dodal njegov brat. — Roger, tebi ne preti nobena, niti najmanjša nevarnost. Jaz ti to stalno pripovedujem, toda ti mi tega nečeš verjeti. Vse to je samo domišljija, kakor pravi dr. Los.

Vendar je Catleen spoznal, da je bila vsa ta hrabrost zelo slaba in neiskrena. Videl je, da to ni neki novi znak njegove bolezni; in zato je vprašal:

— Ste vi popolnoma sigurni, da vam tukaj nisem več potreben,

Catleen je opazil, da je milijonar za hip okleval z odgovorom in šele, ko ga

Od tu in tam

Podpredsednik vlade dr. Maček se je vrnil predvečeršnjim v Belgrad in je imel več sestankov s hrvaškimi ministri. Potem je sprejel tudi generalnega ravnanja Osrednjega urada za zavarovanja, za katerega zahteva slovenska in hrvaška javnost, da se decentralizira. Prav tako sta se Gašparac in Matjašič oglašala tudi pri pravosodnem ministru dr. Markovcu. V Belgradu se mudi tudi predsednik izvršnega odbora Samostojno demokratske stranke Večeslav Vilder, ki se je najprej zglasil pri predsedniku stranke ministru dr. Budisavljeviču.

Gospodarska pogajanja med našo državo in Nemčijo bodo te dni zaključena s sporazumom, ki bo obsegal točno določene količine blaga, katero bo naša država izvozila v Nemčijo. Nekateri rezultati teh pogajanj so bili že objavljeni, največ blaga pa se je sukalo okrog vprašanja količin blaga, ki naj bi šlo iz naše države. Sporazumeli so se v tem, da ostanejo v glavnem vse dosedanje količine, upoštevajoč pri tem tudi naše domače potrebe, katere je treba najprej pokriti. Prav tako bodo ostale nedotaknjene obveznosti naše države do drugih držav, s katerimi vzdržujemo redne trgovske stike. Nemška delegacija je pokazala za stvari razumevanje in se je končno našel način, po katerem bo naša država rezervirala za Nemčijo tudi preostanek od pokritja naših domačih potreb in od izpolnjevanja obveznosti do drugih trgovinskih partnerjev.

Tri poskusne postaje za vzgajanje sadja bo uredila Privilegirana izvozna družba. Prva postaja bo v Valjevu v Severni Srbiji, druga v Dalmaciji, tretja pa v Sloveniji. Za Slovenijo je stvar že toliko urejena, da je Prizad kupil za 1.800.000 dinarjev posestvo v Svecini na Stajerskem, kjer bodo uredili poskusno postajo za vzgajanje koščastega sadja. Družba gleda na to, da dobi posestva z zgradbami, da bi se hitreje dalo namestiti vse priprave, ki so za tako postajo potrebne.

Obiranje kuruze je v vsej državi v polnem teku. Razen v nekaterih krajih Južnega Banata so povsod kuruze že pospravili s polji. Poročila govore o dobri kakovosti letošnjega pridelka, le da se kuruza še ne pojavlja v velikih količinah na trgu. Verjetno je temu vzrok dejstvo, da v vsej državi kuruze še niso posušili. Pa tudi povpraševanja po kuruze še ni veliko. Hrvaška banovina bo za svoje potrebe, zlasti za svoje pasivne kraje pridelala sama zadosti. Privilegirana izvozna družba pa se tudi še ni pojavila kot kupec. Prizad bo sam nakupil večje količine sveže kuruze in jo bo dal posušiti v sušilnicah, ki jih je vzel v najem. Prva umetno posušena kuruza, ki se je pojavila na trgu, je celjaka po 250 do 260 dinarjev za stot. Vendar pa to ceno vzdržujejo krajevni interesi. Ko pa bodo prišle večje količine kuruze v prodajo, pa bo cena gotovo padla.

Večje število mlinarjev je obtožil urad za nadzorstvo nad cenami, ker so mliči slabšo enolno moko, kakor pa jo je uredba predpisala. Urad je bil poslal več svojih ljudi v glavne mline in ugotovil, da je precej mlinarjev sabotiralo odredbe vlade in je pošiljalo v svet slabšo moko. V državnih laboratorijih so moko pregledali in našli, da so mlinarji v večini primerov dodajali več otrobov, kakor pa bi smeli. Zaukratk je urad za nadzorstvo nad cenami obtožil mlinarje, ki so iz Vojvodine.

891 oseb je bilo septembra v vsej državi kaznovanih zaradi prestopkov proti uredbi o pobjanju draginje in proti uredbi o preskrbi vojske in prebivalstva s hrano. Maja je bilo takih prestopkov 724, v juniju 565, v juliju 473 in v avgustu 744. Podatki za mesec september pa še niso popolni, ker vsa okrajna načelstva še niso javila kaznovanih primerov kršitve prej navedenih uredb. Največ prestopkov so zagrešili ljudje proti uredbi o pobjanju draginje, ker se niso držali od oblasti določenih najvišjih cen blaga. Takih prestopkov je bilo 240. Pretekli mesec je bilo poslanih na prisilno bivanje 12 oseb, in sicer 7 iz dunavske banovne, 2 iz drinske, 2 iz Belgrada in 1 iz Slovenije.

Trdo je bil kaznovan bogati pek Abdurahman Džandžanović iz Prijepolja. Mož je bil najbogatejši v svojem kraju in je bilo znano, da ima vedno velike zaloge pšenice doma. Navzlic temu so v njegovi pekarni pekli najslabši kruh. Oblast je ugotovila, da je mož mešal le slabše vrste moke, razen tega pa je prodajal kruh po novih cenah, vse žito pa je bil kupil že lani po nizkih cenah, zaloge pa ni prijavil oblasti. Sodnik ga je zato obsodil na osem mesecev zapora in na 100.000 dinarjev denarne kazni, žito in moko mu bodo pa zaplenili.

Na tri leta zopet in izgubo pravice do odvetniške prakse je bil obsodjen v Šabcu bivši sodnik in poznejši odvetnik dr. Dragoljub Rosić. Mož je bil pred sedmimi leti prišel v Vladimirce in takoj začel minirati svojega šefa, starejšega sodišča. Z lažnjivimi ovadbami in navajanjem ljudi na krivo pričevanje je izposloval, premestitev starešine v drug kraj. Poleg tega je pozneje kot odvetnik izdal ponarejene dokumente in bil za to obsodjen na eno leto zapora. Sedaj pa so ga vzeli v precep zaradi tega, ker je navajal ljudi h krivemu pričevanju. Za to svoje dejanje je dobil še dve leti zapora. Obenem ga je sodišče obsodilo na tri leta izgube častnih pravic in obznanje na izgubo pravice do odvetniške prakse. Ko je dr. Rosić slišal izrek sodbe, je padel v nezavest.

Motorizacija ribiških čolnov namerava izpeljati zveza ribiških združenj pod okriljem Gospodarske sloge. Zveza iz Splita je zaprosila ob banke oblasti za kredit treh milijonov dinarjev in je denar tudi dobila. Banske oblasti bo kupila 100 motorjev, katere bo dala na razpolago ribičem. Ti bodo polovico kupnine takoj plačali, ostale polovico pa v obrokih. Edina težava pa je v tem, ker je težko dobiti nafto. Prav sedaj pa so za ribolov najbolj ugodni časi. Z motornimi čolni bodo ribiči poslednji mogli priti tudi do dalj oddaljenih delov morja, kjer je rib največ.

O razsodbi upravnega sodišča v Celju, ki je razveljavila odloke banke uprave o internaciji 8 vodilnih slovenskih levčarjev, poročajo ljubljanski »Jutro«. List si je nadel hvalevredno nalogo, da svoje bralce točno obvešča o vsem, kar se dogaja. Pozabili pa je pripisati še tole: »Pod sedanjim režimom je možno, da sodišče razveljavi odloke banke uprave, vendar pa sodniki, ki so tako odločitev izrekli, ne bodo upokojeni, četudi je šlo za izoliranje pristašev tistega nauka, ki ruši temelje sherne urejene države... Pač pa je bil 1. 1923. pod našim, baje dinastično-nacionalnim režimom interniran vodilni slovenski politik, ki je soustanavljatelj Jugoslavije. Ko so se pa sodniki celjskega upravnega sodišča drznili razveljaviti protizakoniti dekret za internacijo, je naš režim le nezavedno in nepristransko državljane upokojil in jih pognal iz Celja. »Mi smo preganjali tiste, ki so bili za to državo in so si jo celo drznili ustanovljati, ljubimo pa take, ki jim današnje stanje ni všeč, ker tudi nam ni, kajti državo ljubimo zlasti tedaj, kadar smo na oblasti.«

Ze dolgo se občinstvo ni toliko zabavalo in nasmejal kot pri filmu V gl. vlogah Jeny Jugo (Ein hoffnungsloser Fall) Karl Ludwig Diehl in Hans Stelzer
Brezupni slučaj
KINO UNION, tel. 22-21 Predstave ob 16., 19 in 21. uri Smeh, zabava, razvedrilo!

Ljubljana v oktobru leta Gospodovega 1940

(Prostovoljni prispevek za kroniko našega mesta, poznim rodovom znancev v opomnjo naših dni)

1. Deževno oktobrsko jutro. Trgovina s čevlji in čevljičji. V izloženem oknu bogata izbira; slabše kakovosti imajo listke z označeno ceno, boljše samo napis: »Najnoviši model« in slično. Pred trgovino postopa človek v izhojenih solnih. Brez dvoma literat ali pa liter-rad. — Ogleduje si čevlje — svoje in one v izloži. Maje z glavo.

Potegne roke iz žepov in vstopi. »Dobro jutro!« »Dobro jutro!« — Želite? (O, kako hladen sprejem! Kje so časi, ko smo pri vstopanju v trgovino slišali od vseh strani: »Klanjam sel izvolite prosim? S čim smem postreči?«) »Eh, hm, no, kupil bi si rad čevlje za zimo!«

»Številka?« »Mislim, da dvainštirideset!« »Razprodano!« »Pa bi vzel 43. če imate kaj primerne!« »Tudi v tej številki smo skoraj razprodali! Tukaj je še en par močnih zimskih čevljev z dvojnimi podplatli, če jih hočete!« »Prosim, če jih smem pometiti! — Malo so mi veliki, pa bo že nekako, bom pa več obul!« — Koliko pa stanejo?«

»Tale čevlji stanejo... — tristopetindvajset, pardon, 360 dinarjev!« »Kako?! Tu na škafli pa je zapisana številka 285! Saj se vidi, da so čevlji še od prej!« »Samo škafli! Včasih se zgodi, da stranka ne vzame škaflije, pa vložimo nove čevlje v stare škafli!«

»A tako!... Če ni drugače, bi pa vzel ta par, le prosil bi, da ceno vsaj malo popustite!« »Niti za dinar! Zdej niso časi za to! Če mislite, da boste kje drugje ceneje kupili, pa pustite! Samo to vam povem, da bo naslednja pošiljka takih čevljev vsaj za 40 din dražja... — Dobro jutro! (medtem vstopivši novi stranki: gospa ogromnega obsega, pred trgovino v avtomobilu jo čaka medel gospod) Želite?« »Morgn! Diese Schuhe will ich tauschen! Alzo, take mam že ene doma, aber ich hab dos nicht gewust... Pokažite mi še en par zadnjih mudelu...« (Itd. — v enakem slogu.) Koliko časa je ta prizor trajal in kako se je končal, sirotnemu literatu ni znano, ker je prej pognil iz žepa oguljeno denarnico, izpraznil njeno vsebino pred blagajno in z »dragocenimi« čevlji pod pazduho »izšel napolje, ne da bi se kdo zmenil zanj in priporočil...«

2. Popravilnica gumijevih izdelkov. Pred vrati ogromen kup avtomobilskih plaščev vseh znamk in vseh velikosti. Samo roba, ki je bila že med staro šaro vržena, zdaj pa jo mojster gumi-zdravnik skuša s svojo umetnostjo spet napraviti sposobno za promet. In vsakemu novemu obiskovalcu, ki pritovali po dva, tri stare avtoplašče, češ, da jih je našel nekje v garaži ali na podstrešju, prikaže mojster pomembno: »Kajne, čez sedem let vse prav pride!«

3. Dva stara znanca se srečata. »O, pozdravljen, Janez! Kam pa, kam? Hej, Janez!« »...a si ti, Jože! Oprosti, nisem te videl!« »Ko si pa tako zamišljen! Kaj pa filozofiraš?« »Ne vem, če bi ti povedal — se mi boš smejal...« »Če je tako smešno?«

Športne vesti

Hermežani imajo v nedeljo svoj praznik

Slovesna nedeljska otvoritev športnega stadiona železničarskega športnega kluba Hermes ni samo praznik tega aginoga kluba, ki si je v današnjih časih postavil športni stadion, ampak je eden največjih dogodkov v slovenskem športu sploh. — Stadion SK Hermes med gorenjsko in kamniško progno v Šiški je pravi biser, s katerim se zlepa ne more postaviti kak klub v državi. S tem stadionom je Ljubljana dobila svoj drugi najlepši stadion na Balkanu.

Dela na stadionu Hermes so v glavnem že gotova. Le tu in tam hitijo delavci olepšavati in popravljati, kar je še treba. Tudi začasna tribuna je že postavljena.

Hermes je za svoj nedeljski praznik pripravil krasen športni spored, pri katerem bodo nastopile vse športne sekcije tega kluba: atletski, motoklistski, nogometaški, kolesarski in boksaški.

Spored za jutri in za nedeljo je sestavljen takole:

V soboto, 19. oktobra: ob 14.30 atletske tekme, pri katerih bodo poleg prireditelja nastopili vsi najboljši slovenski atleti.

V nedeljo, 20. oktobra, dopoldne:

Ob 9.15 slavnostna otvoritev.

Ob 9.40 blagoslovitev stadiona in razvitje prapore motosekcije. Cerkvena opravila pri blagoslovitvi stadiona bo opravil ljubljanski knezoškof dr. Gregorij Rožman.

Ob 10. mimohod vseh sodelujočih športnikov.

Ob 10.30 nogometna tekma ZSK Hermes in SK Železničar (Belgrad).

Popoldne ob 13.30 kolesarske dirke. Tod bodo nastopili vsi najboljši slovenski kolesarji, ki so se odlikovali pri dirkah okoli Srbije.

Ob 14.15 atletske tekme (balkanska in švedska štafeta).

Ob 15. dirka motoristov vseh kategorij. Nastop najboljših slovenskih in hrvaških motoklistov bo glavna senzacija tega Hermesovega športnega praznika. Leto za leto beremo o uspehih slovenskih dirkačev v Zagrebu in drugih mestih. Vendar slovenski motoklisti do sedaj še niso imeli prilike povabiti svoje tovariše k dirkam v areni, ker arene do sedaj niso imele. Nedeljsko srečanje slovenskih in hrvaških motoklistov pa bo največji letošnji dogodek v motoklističnem športu.

Zvečer ob 20.30 bo v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani boksaška tekma in družabni večer z razdelitvijo nagrad.

Pokroviteljstvo nad vso prireditvijo je prevzel minister za promet inž. Nikola Beslič.

»Kaj še, žalostno, ne smešno, vsaj zame!« »No, tak povej, kaj te muči!« »Vidiš, leta in leta sem sam sebi kradel od ust, da bi si prihranil toliko, da bi si mogel omisliti lastno sobno opremo. Zdej pa... eh, naj zloze vzame vse skupaj!« »Koga? Zakaj?«

»I no! Vojsko in kar je iz tega prišlo! Zdej ne vem, kaj naj storim! Lanski oktober sem imel že dovolj prihranjenega, da bi si lahko naročil pohištvo, pa si nisem upal, ker sem se bal, da bi ga moral pustiti, kadar bi bilo treba iti; — letos se tega več ne strašim — toda denarja nimam več dovolj, čeprav sem nekaj jurčkov v tem času še zraven priložil... Ali ni, da bi se človek jokal in klet?«

»Seveda! Pa saj nisi sam! Vsak, ki je hranil denar, vsak je danes na tvojem položaju! Pa vsaj zdej hitro naroči!«

»Je-li? Ali vem, koliko časa ga bom rabil? Letos sem skoraj vse leto shajal kar s svojim kovčkom...«

»Ja, če je tako, ti pa ne vem svetovati! Z Bogom!«

In Janez odide še bolj zamišljen ko prej.

4. Tih večer, prav za prav noč. Po cestah in promenadah gori vsaka druga, tretja luč, da se ljudje privajajo na možnost zatemnitve in da se varčuje z električnim tokom.

Pa tudi pri tej pomanjkljivi ulični razsvetljavi je dano očem mimohodječih videti zanimiv prizor: Pred vhom luksuznega hotela stoji — dvokolnica. Pristna, staroslavna dvokolnica. Po stopnicah iz prvega nadstropja privlečeta hotelski vratar in sluga ogromen lesen kovček, na katerem so vse križem nalepljeni listki londonskih, berlinskih, pariških, švicarskih in vseh mogočih držav hotelov.

V veži se možakarja ustavi, obrihta pot s čela, nato pa dvigneta imenitni kovček — naravnost na cizo. Kmalu nato privlači druga dva uslužbenca še en orjaški kovček, ki se po nekaj minutah napornega dela, pomešanega s kranjskimi vzdihli, znajde vstric prvega na tej cizi... In potem — no in potem so peljali odlične kovčke v dvokolnici na postajo, čeprav ima hotel več avtomobilov, odlični potnik pa jo je mahal zadaj, peš!

Smo pač v letu Gospodovem 1940!

45 milijonov za sadjarstvo

Belgrad, 18. oktobra. Trgovinski minister dr. Andres je izdal odlok o tem, da se odobri znesek 44.950.000 din za podpiranje sadjarstva, kakor predlaga Privilegirana izvozna družba. Denar bodo porabili za zidavo skladišč za sadje (10 milijonov), za zidavo sušilnic za sadje (3 milijone), za zatiranje uši na slivah (3 milijone), za zatiranje uši San Jose na jabolkih in drugem sadju (2,5 milijona), za zatiranje boleznih in škodljivcev (7 milijonov 500.000), za razdelitev sadjarskega orodja med absolutne sadjarskih tečajev (500.000), za premije (500.000), za podpiranje produkcije sadik (500.000), za zidavo zadružnih vinskih kleti (6 milijonov), za ustanovitev znanstveno-poskusnih zavodov 10 milijonov, za propagando v tisku 200.000, za ugotovitev ekonomičnih tipov sušilnic 100.000, za delovanje strokovnega odbora na terenu 100.000, za imenovanje strokovnega in ostalega osebja 300.000, za nepričakovane stroške in razno 200.000 din.

Akcijski odbor vrhovnega socialnega sveta prosi članice in člane vseh ljubljanskih dobrodelnih društev in humanitarnih organizacij, naj sodelujejo pri prodajanju nakaznic vsesvetvske akcije ter pridejo po te nakaznice v pisarno vsesvetvske akcije, ki je v Mahrovci hiši na Krekovem trgu 10, pritličje, levo, in ki je odprta vsak dan od 8 do 12 in od 13 do 18. Vrhovni socialni svet je trdno prepričan, da bodo za pomoč bližnjemu vnete članice in člani dobrodelnih organizacij opozorile prav vse ljubljanske družine na plemeniti namen vsesvetvske akcije. Tako bo letošnja akcija s pomočjo vseh dobrodelnih društev brez razlike imela še večji uspeh kakor lani ter bo še bolj očito pokazala zlato srce Ljubljane. Počastite rajne z dobrimi deli!

15 mariborskih pekov pred sodniki

Vprašanje ročnega dela in prodaje svežega kruha ob ponedeljskih predmet zanimive razprave

Maribor, 17. oktobra.

Razmerje med pekovski mojstri in pomočniki v Mariboru je sicer urejeno s kolektivno pogodbo, ki zagotavlja pomočnikom po navedbah mojstrov najvišje meze v državi, pa kljub temu so med obema strankama na dnevnem redu neprestani spori. Pomočniki imajo strokovno organizacijo, ki je pod marksističnim vodstvom in tej nikakor ni za to, da bi vladala med mojstri in pomočniki harmonija. Mojstri pa se tudi ne dajo. Dolgo časa je predstavljalo največji kamen spotike nočno delo v pekarnah. Pomočniki so bili proti njemu ter so se opirali na uredbo ministrstva za socialno politiko, ki tako delo prepoveduje, mojstri pa so znali najti način, da se je uveljavljene uredbe za našo banovino zavlačevalo. Pri tem pa so Mariborčani opazovali zanimivo dejstvo, da so bili najbolj vneti borci za pravice mojstrov dotični, ki so prej kot pomočniki uganjali vedno najhujšo opozicijo.

Ko je avgusta izšla znana uredba o ukrepih za preskrbo prebivalstva z živili, je vprašanje nočnega dela na mah izginilo z dnevnega reda. Uredba ni dovoljevala prodaje svežega kruha in tako mojstrom ni bilo treba delati ponoči, da bi strankam na vžem zgodaj jutraj že lahko postregli s svežimi žemljicami in štrucami. Kmalu pa se je našel zopet nov vzrok za medsebojni spopad. Mariborčani so se sicer navadili na en dan star kruh ter so sveže pecivo še nekam pogrešili, toda ob ponedeljskih, ko so morali jesti dva dni star kruh — pečen prejšnjo soboto, pa so le godrnjali. Mojstri so jim hoteli iti na roko ter so začeli ob ponedeljskih v pekarnah z delom pred dovoljeno 4. uro jutraj, potem pa so prodajali svež kruh. Pomočniki so to izrabili ter so mojstre prijavili sodišču. Prestopki zoper uredbo o preskrbi prebivalstva z živili se hudo kaznujejo. Tako se je zgodilo, da je sodišče obtožilo 15 mariborskih pekovskih mojstrov ter se je proti njim danes dopoldne vršila razprava. V razpravno dvorano pa je prišlo samo 13 obtožencev, dva pa sta izostala, ker naslova na vabilih nista bila prava.

Peki so bili obtoženi, da so v ponedeljek 23. septembra delali ponoči, nekateri že ob 1. drugi ob 2 in ob 3, vsi pa pred dovoljeno 4. uro. Vsi obtoženci so priznavali, da so začeli delati pped 4. uro, nekateri prej, drugi pozneje. Izjavili so, da morajo ob ponedeljskih na vsak način delati v nočnem času, ker je kruh, ki ga spečejo ob sobotah, v ponedeljek že neužit. Marsikatera stranka jim je vrnila tak star kruh. Z ozirom na to nemogoče stanje je pekovski zadruga v Ljubljani napravila prošnjo na bansko upravo, da se izjemoma dovoli ob ponedeljskih peč kruh pred 4. uro jutraj in ga istega dne prodajati. Banska uprava je to uvidela in je prošnjo s priporočilom predložila ministrstvu trgovine in industrije, obenem pa je z dopisom od 24. septembra naročila mestni občini, naj se proti pekoma ne postopa zaradi prodaje svežega kruha ob ponedeljskih do končne odločitve. Dne 20. septembra pa je bila deputacija ljubljanskih pekov pri samem g. banu ter mu predložila zadevo. G. ban je ob tej priliki sam izjavil, da se do tedaj, dokler se zadeva ne reši, ob ponedeljskih peč kruh pred 4. uro jutraj in se svež istega dne prodaja. Na podlagi tega so potem ljubljanski tovariši brzojavno obvestili združenje pekovskih mojstrov v Mariboru, to pa svoje člane, ki so nato v ponedeljek 23. septembra začeli s pečenjem kruha pred 4. uro jutraj ter so ga svežega prodajali.

Sodnik se je odločil, da zaslži kot priče člane deputacije, ki je bila pri banu, ter je zaradi tega razpravo preložil na 12. novembra ob 9 dopoldne.

Vremensko poročilo »Slov. doma«

Kraj	Barometer	sko stanje	Temperatura v C	Relativna vlaga v %	Veter (smr. jakost)	Pada-vine m/m	Vrsta
Ljubljana	769.1	14.6	3.6	87	4	0	—
Maribor	769.0	6.0	-1.0	90	0	0	—
Zagreb	767.3	14.0	3.0	90	4	0	—
Belgrad	769.9	13.0	4.0	70	0	E ₃	—
Sarajevo	768.0	15.0	5.0	70	0	0	—
Vis	765.3	16.0	12.0	70	4	ESE ₃	—
Split	764.4	21.0	13.0	50	4	NNE ₄	—
Kumbar	763.1	20.0	14.0	50	5	N ₂	—
Rab	764.1	13.0	14.0	50	4	E ₂	—
Gospodovik	763.2	20.0	15.0	50	2	NE ₄	—

Vremenska napoved. Pretežno jasno, v jutranjih urah megla. Najnižja temperatura na letališču je bila —1.0.

Koledar

Danes, petek 18. oktobra: Luka, Julij.

Sobota, 19. oktobra: Etbin, Peter.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Maribor urg 5; mr. Kural, Gosposvetska cesta št. 10; mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Tretji prosvetni večer, ki bo danes ob 8 v franciskanski dvorani, bo gotovo zanimav vse one, ki se zanimajo za delo in življenje prve slovenske svetnice, slovenske kneginje sv. Eme. Lepi so kraji, gradovi in cerkve, ki so nekoč spadale med posestva slovenske kneginje Eme. Krasne skopične slike nam bodo te kraje predstavljale na nocošnjem predavanju, ki ga bo imel ravnatelj PZ, gospod Vinko Zor. Za uvod bo podana zborna deklaracija v pozdrav sv. Eme. Nato sledi njej na čast zložena pesem. Lepota slovenske zemlje, gradovi in umetnostni spomeniki bodo glavni predmet tega večera, kateri pa bo dokazal, kako modro je ravnala slovenska kneginja s temi posestvi, da si je zbrala zaklade v nebesih in zaslužila slavo na slovenskih oltarjih. Predprodaja vstopnic pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7, in v trgovini Sifitgoj. Sedeži po 3 in 2 din, za dijakke 1 din.

Ponovno opozarjamo na nocojšnji koncert najboljših slovenskih samospevov in zborov, ki jih je zložil skladatelj Josip Pavčič. Glasbena Matica bo priredila nocojšnji koncert, na katerem se izvajajo izključno le Pavčičeve skladbe, v počastitev skladateljeve 70 letnice. Nastopili bodo naši najboljši umetniki: ga. Pavla Lovsetova, Julij Beletto. Predvsem opozarjamo na nastop ge. Bernot-Golobove Franje, naše najodličnejše altistke, ki se je po triletnem študiju v Italiji zopet vrnila v svojo domovino in bo njen nocojšnji nastop prvi po povratku v domovino. Gospa Bernot-Golobova bo zapela med drugim šest slovenskih narodnih v Pavčičevi koncertni priredbi. Zborovske skladbe bosta pela Slovenski vokalni kvintet in zbor Glasbene Matice pod vodstvom Sama Hubada. Pavčičev večer bo v veliki filharmonični dvorani točno ob 20. Vstopnice so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

Gledališče

Drama.

Začetek ob 20.

Petek, 18. oktobra: Skrivnice. Red Premier... Sobota, 19. oktobra: Revizor. Izven. Nedelja, 20. oktobra: Skrivnice. Izven. Ponedeljek, 21. oktobra: zaprto.

Opera.

Začetek ob 20.

Petek, 18. oktobra: Grof Luksemburški. Red B. Sobota, 19. oktobra, ob 15: Baragova proslava. Izven. Cene od 10 din navzdol. Ob 20: Figarova svatba. Red Premier... Nedelja, 20. oktobra, ob 11: Baragova proslava. Izven. Cene od 16 din navzdol. Ob 15: Baragova proslava. Izven. Cene od 16 din navzdol. Ob 20: Baragova proslava. Izven. Cene od 30 din navzdol. Ponedeljek, 21. oktobra: zaprto.

Pino in Pia Mlakar bosta ponovno gostovala prihodnji teden v naši Operi z veliko Lhotkovo plesno kompozicijo »Lok«, ki jo bo dirigiral Drago Mario Sijanec. Oba velika umetnika sta s tem svojim najnovjšim delom vzbudila v inozemstvu, kakor tudi pri nas izredno pozornost. Opozarjamo ljubitelje njune umetnosti, da si pravočasno oskrbe vstopnice v predprodaji!

Akademik išče primerno stanovanje po zmerni ceni pri katoliški družini. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Potrebenc«. 480

Alan Brooke – steber angleške obrambe

V najrazličnejših službah si je pridobil izrednih izkušenj in postal najposobnejši častnik angleške vojske

Po premestitvi generala Ironsidesa je prevzel vso obrambo Anglije po postavi majhen, izredno gibčen častnik, sir Alan Brooke. Je to mož od sile živahnega temperamenta in sposoben med smehom reševati vsak čas najvažnejša vprašanja. Človek bi mu prej prisodil, da je Francoz kot pa Anglež. Imenovanje Brookea za vrhovnega poveljnika angleške obrambe je presenetilo tudi vladne kroge.

V naslednjem nekaj podatkov o njegovi življenjski poti, ki jo ima zdaj za seboj.

Alan Brooke je dolgo služboval na Daljnem Vzhodu. Bil je poveljnik »Tomijer« v Hongkongu in Šanghaju. Vprav tu je imel priliko priti v tesnejše stike s tujimi vojaškimi osebnostmi, višjimi častniki. Kmalu si je med njimi pridobil precejšen ugled. Govori gladko več evropskih jezikov, razen tega pa tudi kitajski in japonski.

V službi je kmalu vzbudil pozornost pri višjih častnikih, ker je takoj razumel vsako stvar. Danes pa ga v Angliji priznavajo za vsestransko

najposobnejšega častnika v angleški armadi.

Ko se je leta 1937. vrnil iz kolonij v domovino, je bil imenovan za poveljnika prve britanske tankovske divizije. Komaj pa je tukaj pokazal svojo izredno organizatorsko sposobnost, ga je vojni minister Hore Belisha že imenoval za glavnega poveljnika zračne obrambe.

Ko je Brooke prevzel letalsko obrambo, je bila v obupnem stanju. Obrambnih topov je bilo premalo in še ti so bili slabi. Zarometov in topniških baterij niso znali koristno izrabljati in doseči primernege sodelovanja. Brooke je vso stvar preuredil na svoj način. Ko je povezal vso letalsko obrambo v sedem divizij s sodobnimi topovi, je že izbruhnila vojna.

Na tem mestu pa Brooke ni ostal dolgo časa. Postal je

poveljnik drugega britanskega zbora v Franciji.

Ko je prevzel poveljstvo, je poklical svoje sodelavce in jim dejal:

»Vzemite mirno svoje knjige iz Voine akademije s seboj na bojišče. Ampak ne zanašajte se nanje!«

Za svoje čete je zgradil obrambni sistem med Lillejem in Sommo. Bil je prepričan, da bo s takšno obrambo gotovo zadržal sovražnika. Večkrat je rekel svojim francoskim tovarišem, da ne da dosti na Maginotjevo črto in jim priporočil, da zgrade obrambni sistem, enak njegovemu sistemu iz zaprek, strojniških gnezd in jarkov.

Ko je z vso skrbnostjo postavil svojo obrambo, so ga poklicali, naj utrdi globoko vrzel med mestoma Peronne in Bapaume, ki bi služila umiku angleške armade iz Dunkerquea. Šele sedaj je sledil general Weygand Brookejevemu navetom in je v naglici zgradil

Weygandovo črto po Brookejevem načrtu.

Bilo pa je že prepozno.

Ob vrnitvi iz Dunkerquea ga je angleški kralj za vse zasluge povišal v plemiča. Brooke pa je še nadalje delal in je iz izčrpanih trideset tisoč mož, ki so ušli iz pekla v Flandriji, sestavil jedro angleške državne obrambe.

Brooke je prav za prav izučen za »topniškega častnika, služil pa je tudi pri konjenici, poveljeval pehoti in je bil tudi tankovski in obrambni poveljnik. Obrambo Londona pa je organiziral s pomočjo sira Fredericka Pikea. Brooke je tudi izredno iznajdljiv in sam je

prijavil patentnemu uradu več izumov,

na podlagi katerih je bilo moči izboljšati nekatere vrste orožja, zlasti strojne. Kadar je sovražnik pokazal kak nov način napada, je Brooke vselej hitro našel primerno obrambo.

Še ene njegovih sposobnosti ne smemo pozabiti: Brooke je človek, ki že od svoje mladosti trpi na nespečnosti. Redkokdaj spi več kot dve uri na dan. Pravijo, da je to zdaj za Anglijo kar prav, posebno pa za London, ko nima miru ne ponoči ne podnevi.

Za francoske ujetnike v Nemčiji

Francija jim je začela stalno pošiljati obleko, konzerve, biskvit in druge potrebščine

Francoski Rdeči križ ima v sedanjih časih gotovo toliko posla, kakor ga dozdaj še ni nikdar imel. Svoje delo pa lahko opravlja v precejšnji zadovoljstvo predvsem zaradi tega, ker uživa pri vladi vso možno podporo. Uradno zdaj poročajo iz Vichya, da so v Nancyju ustanovili novo središče za prevažanje hrane in obleke s tovornimi avtomobili. Tako so prepekljali dozdaj že dvanajst ton življenjskih potrebščin in obleke v tamkajšnje mesto ob švicarski meji, odtod pa to blago pošilja mednarodni odbor Rdečega križa francoskim ujetnikom v Nemčijo. Poslanih je bilo dozdaj med drugim že 20.000 popolnih oblek, 60.000 kg biskvita, 20.000 kg konzerv in drugo. To so bile prve

pošiljke iz skladišča, v katerem je 1 milijon kilogramov biskvita, 30.000 kg konzerviranega mesa in 20.000 parov oblek. Redno vsak teden bodo te potrebščine pošiljali po omenjeni poti, namreč najprej mednarodnemu odboru Rdečega križa, odtod pa francoskim ujetnikom v Nemčiji.

Čeprav je danes Francija sama v zelo neprijetnem položaju, v katerega je zabredla vsaj deloma tudi po svoji krivdi, vendar ne skrbi samo za tiste Francoze, ki so ostali v mejah nezasedene domovine, pač pa posveča svojo toplotno skrb tudi svojim ujetnikom v Nemčiji, kjer žive po ujetniških taboriščih, kakor poroča francoska uradna agencija Havas.

Morje – neizčrpni vir letalskega gradiva

Letalske dele izdelujejo iz magnezijeve soli, ki jo ima morje za vse čase dovolj v zalogi

Pri tako obsežnem uničevanju vsega vojnega materiala in zlasti še letal bi človek mislil, da mora kmalu zmanjkati ne samo že izdelanega tovrstnega orožja, pač pa tudi gradiva, iz katerega

te stvari izdelujejo. Če bi namreč sešteli samo vse letalske izgube, ki so jih v času sedanje vojne že navedla uradna poročila obeh vojskujočih se taborn, bi morda ugotovili, da je bilo že več letal uničenih, kakor pa jih je ta ali ona država sploh imela. Če bodo boji potekali z enako silovitostjo še dolgo, bi mislili, da mora nastopiti tudi tiska za kovine, iz katerih letala grade. Pravo presenečenje pa je na to polje prinesla naslednja zanimiva iznajdba, sicer ne ravno najnovejšega datuma, ki pa je vsaj na prvi mah precej neverjetna. Poročajo namreč, da so začeli številne dele, ki jih potrebujejo pri izdelavi letal, pridobivati že iz morske vode!

Znano je, da morska voda vsebuje najrazličnejše soli in kovine. Celo zlato, ki o njem pravijo, da v bodoče ne bo imelo več tolikšnega pomena kot ga ima danes, so poskušali dobiti iz morske vode, saj so učenjaki izračunali, da ga je v morju približno 3000 ton. Ni pri tem morda misljeno tisto zlato, ki se je kot ladijski tovor kdaj potopilo na dnu morja. Pridobivati zlato iz morske vode se dozdaj še ni posrečilo, uspel pa je poskus, pridobivati iz nje magnezijevo sol, ki jo ima morje še v večji zalogi kot pa zlato. Pri pridobivanju kuhinjske soli iz morske vode, postane preprosta tudi magnezijeva sol, ki jo od kuhinjske odstranjajo. Magnezijevo sol pa igra zelo pomembno vlogo pri pridobivanju lahkih kovin. Pri izdelovanju lahkih kovin so zlasti Japonci pravi mojstri. Imajo že mnogo tovrstnih tovarn, kjer magnezijevo sol predelujejo v kovino.

Na svetovnem trgu lahko dobiš že kar lepo vrsto kovinastih izdelkov, ki so jih naredili iz magnezijeve soli, ali z drugimi besedami iz morske vode. Ker so te kovine zelo lahke, so kot nalašč za izdelovanje letalskih delov. Neverjetno se sicer sliši, da bi iz morske vode izdelovali letala, pa je, kakor je iz gornjega razvidno, le čisto res.

Tudi Perzijani hočejo b ti izobraženi

Poročila iz Teherana pravijo, da se perzijska vlada v zadnjih časih prizadeva, kako bi povzdignila kulturno življenje in poživila prosvetno delo v vseh krajih države. Poročila med drugim omenjajo, da so letos v Perziji odprli 1750 novih ljudskih šol. Ne ekrbe pa samo za pouk mladine, pač pa so veliko pozornost posvetili tudi prosveti odraslih ljudi, tistih, ki v svoji mladosti niso imeli prilike, da bi hodili v šolo in se kaj naučili. Zdaj so organizirali tudi nad 2000 tečajev za nepismene. Iz teh podatkov se vidi, da za Turki hočejo postati tudi Perzijani izobraženi ljudje, da ne bi več tako zelo zaostajali za Evropejci, posebno zdaj, ko se Evropa za Blžnji Vzhod tako zelo zanima.

Program radio Ljubljana

Petek, 18. oktobra: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselja zvokov (plošče) — 11 Šolska ura: Kako se izognemo jesenskem prehladu (g. dr. Fr. Mis) — 12 Našim prijateljem (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13. Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert — 14 Poročila — 14.10 Turistični plegled — 18 Ženska ura: Pomen mleka (ga. Marija Ferjan) — 18.20 Iz Jankovčevih operet (plošče) — 18.40 Aleksandrija, vrata v Egipt (g. Viktor Pimot) — 19 Napovedi, poročila, objave — 19.25 Nacionalna ura — 19.40 Komorni zvoki (plošče) — 20 Rezervirano za prenos — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Koncert Radijskega koncerta.

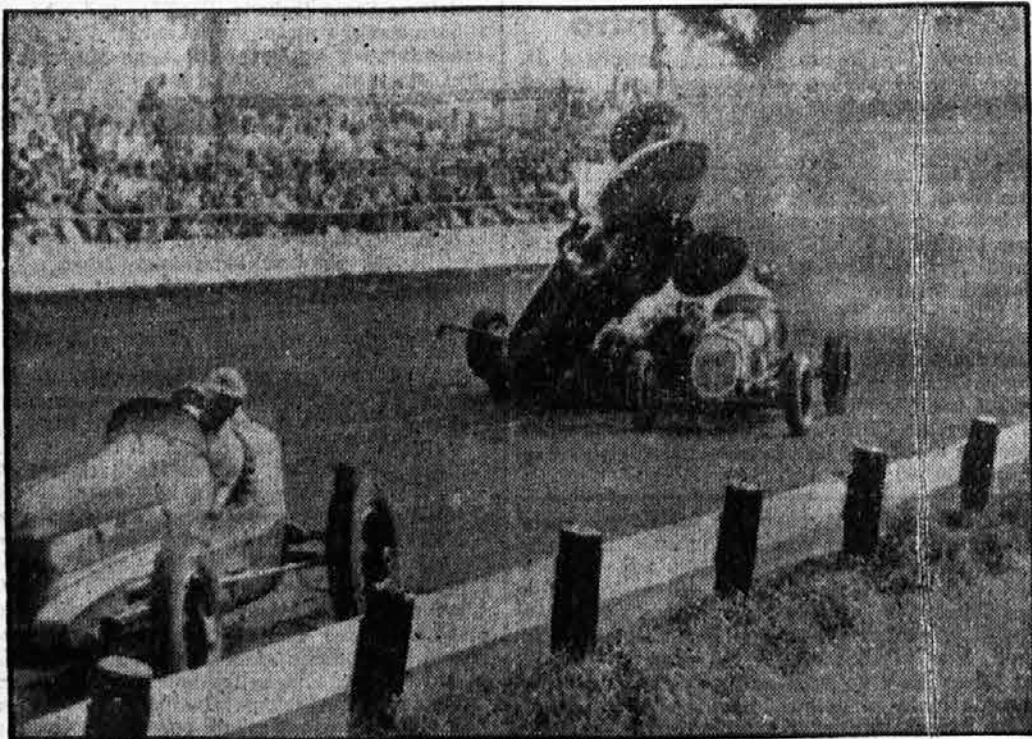
Sobota, 19. oktobra: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselja zvokov (plošče) — 12 Plošča za ploščo — pisana zmes, petje, solisti in godba za ples — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Ploščica za ploščo — pisana zmes, petje, solisti in godba za ples — 14 Poročila — 17 Otroška ura: Nastop otrok (vodi gđc. St. Venceljova) — 17.30 Iz pravljicne knjige (plošče) — 17.50 Plegled sporeda — 18 Za delopust, igra Radijski orkester — 18.40 Pogovor s poslušalci — 19 Napovedi, poročila — 19.25 Nacionalna ura — 19.40 Objave — 20 Znanjopolitični pregled (g. dr. A. Kuhar) — 20.30 Pisana šara: godba, petje, šale — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec igra Rad. ork.

Drugi programi

Petek, 18. oktobra: Belgrad: 20 Muslimanski večer. — Zagreb: 20.30 Violina. — Bratislava: 21 Ork. konc. — Praga: 21.20 Beethovnova sedma simfonija. — Sofija: 19.50 Opera. — Beromünster: 20 Wagnerjeva opera »Leteti Holandec«. — Stockholm-Hoerby: 20.45 Zbor. — Rim-Florenca-Turin: 21 Ork. konc. — Sottens: Vojaška godba.

S tem pa bi se tudi reklo, da vojskujočim se državam res ni treba biti v skrbeh, da bi jim kdaj zmanjkalo gradiva za izdelovanje letal, saj je tudi v tem oziru neizčrpen vir. Človek teh zalog gotovo ne bo nikdar vseh porabil.

Na drugi strani pa bi morda povedali še to, da vojna letala ne prinašajo človeštvu ravno prevelikega blagostanja in sreče, kar se zlasti vidi pri sedanjih bojih.

Zadnja vožnja ameriškega dirkača Webba po avtomobilski cesti v Syracusi. Hotel je prehiteti svojega tekmeča, pri tem pa se je zadel v njegov avtomobil in se ubil.

James Hilton:

Zbogom mr. Chips

Bilo je tako, kakor se mu je zdelo, da bo. Fantje so bili v nočnih srajcah zbrani na spodnjem koncu sobe okoli postelje, na kateri je bila razstavljena vsebina Johnesovega zavoja. Oči so jim sijale od veselja, ko so uživali dobrote s prepovedane gostije. Ko je Chips stopil v sobo, so se tako prestrašili, da so kar otrdili na mestih. Vedeli so, da se bo zdaj vzdignil vihar.

Chips pa se ni premaknil s praga, temveč se je samo površno ozrl po sobi, kakor da ni tam ničesar, kakor da ne vidi preplašenih fantov in ne njihove gostije. Potem je dejal:

»Hm... zdelo se mi je, da sem nekaj slišal. Najbrž je bila mačka.«

Potem se je obrnil, zaprl vrata in odšel proti stanovanju. Malo je bil presenečen, malo pa razburjen zaradi takega svojega ravnanja, kakršnega bi si ne bil pred letom niti v sanjah prisodil.

Ko so fantje to leto odhajali na božične počitnice, se niso več izogibali Chipsa kakor prejšnja leta. Vsak se je posebej oglašil, se poslovil ter želel njemu in ženi srečen božič. Obljubljali so gospe Chippingovi najrazličnejše reči. Ta se ji je hotel prikupiti s tem, da ji bo prinesel sviloprečjevih bub, drugi da ji bo dal sliko matere, sestre ali vsaj domače hiše, tretji spet to in ono. Chipping ni mogel verjeti, da ga imajo fantje res radi, ko se je bil po tolikih letih že navadil, da so v njem gledali zgolj profesorja, ne pa prijatelja.

Nekega dne pred božičem, ko je Kati ravno pripravljala božično drevesce, je prišel po Chippinga strežnik in ga poklical k ravnatelju šole. Ko se je vrnil, je bil ves razburjen. Prijel je ženo za roko in ji dejal:

»Kati, veliko presenečenje imam za te. Postavili so me za upravitelja študentskega doma. Langhurst odhaja, ravnatelj pa je to mesto ponudil meni!«

Zena ga je vsa vesela objela in poljubila:

»Kako sem srečna, dragi Chips. Saj si to tudi zaslužil. Kdopa, če ne ti!«

Potem je prišla moža za roke, ga odvedla do kamina, ga posadila v naslanjač, sedla poleg njega na tla in začela kovati načrte:

»To je tista stara hiša iz osemnajstega stoletja, kaj ne?«

Chipping je pokimal ves blažen:

»Da, tista lepa hiša.«

»V hiši je krasna knjižnica. Kakor nalašč za te! Poznam to hišo, samo vežo bova morala svetleje pobarvati. Tam je tudi soba, za katero sem zmeraj mislila, da bi bila kakor nalašč za... otroke.«

Chipping je pogledal in ves razburjen zajecel:

»Vedno si mislila? Kako si pa mogla vedeti...«

»Vedela sem, da boš nekega dne upravitelj. In zdaj vem, da boš nekega dne postal tudi ravnatelj šole. V mislih sem zbirala za naju hišo, ki se mi je zdela najlepša.«

Chipping se ji je od sreče smejal in jo hotel krotiti:

»To je ženska domišljavost. Kaj si zares prepričana, da bom kdaj postal ravnatelj Brookfielda?«

Zeno je ta preproščina ganila, da mu je dejala:

»Dagi moj, ti si zlat človek, ampak preveč skromen. Imaš dosti skritih sposobnosti in vrednosti, da včasih še mene presenetiš. Nikar se ne boj, da ne bi mogel doseči vsega, kar želiš. Dokler verjameš vase, ti bo vse uspelo.«

Dolgo sta še sedela tako. Skušala mu je brati knjigo kakor vsak večer, pa se je kar naprej vračala k načrtom o bodoči sreči.

Za prvi april je otrokom povsod dovoljeno, da brijejo noree. Tako je bilo tudi v Brookfieldu. Ta dan so smeli profesorjem zagosti vse. Fesar se je kateri domislil.

V Chipsovem razredu je bilo ta dan posebno živo. Fantje so zgibali pisma in jih spravljali v ovitke. pisali nanje Chipsov naslov, jih lepili ter polagali profesorju na mizo. Kup pisem je bil vedno

višji.

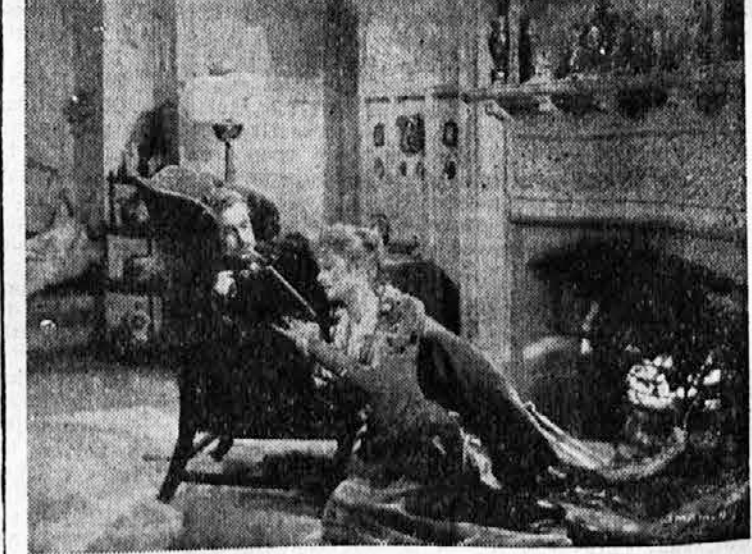
Samo debeli Martin ni razumel v čem bi bila šala in se ni maral udeleževati dela. Ko so ga zaradi tega drezali, je odgovarjal:

»Ne vidim, kje naj bi tu bila šala. Pisma s praznim papirjem. Ko bi mu vsaj kaj natečkali vanje!«

Drugi so ga ušili:

»Ravno v tem je šala, Chips je bo razumel. Vidiš, dobil bo kakih sto praznih pisem in bo vedel, da je prvi apr. Zadnje čase ima nekam rad šale, pa bi šel stavit, da tudi tega ne bo zameril, temveč da se bo smejal kakor mi.«

In so spet vneto delali, lepili na ovitke stare znamke, najboljši risar v razredu pa je s svinčnikom delal na pisma pečate.

Sedela je poleg njega na tleh, mu brala in vmes kovala načrte